

POZNAJ

— ATRAKCJE TURYSTYCZNE

— PRZYRODA

— KULTURA

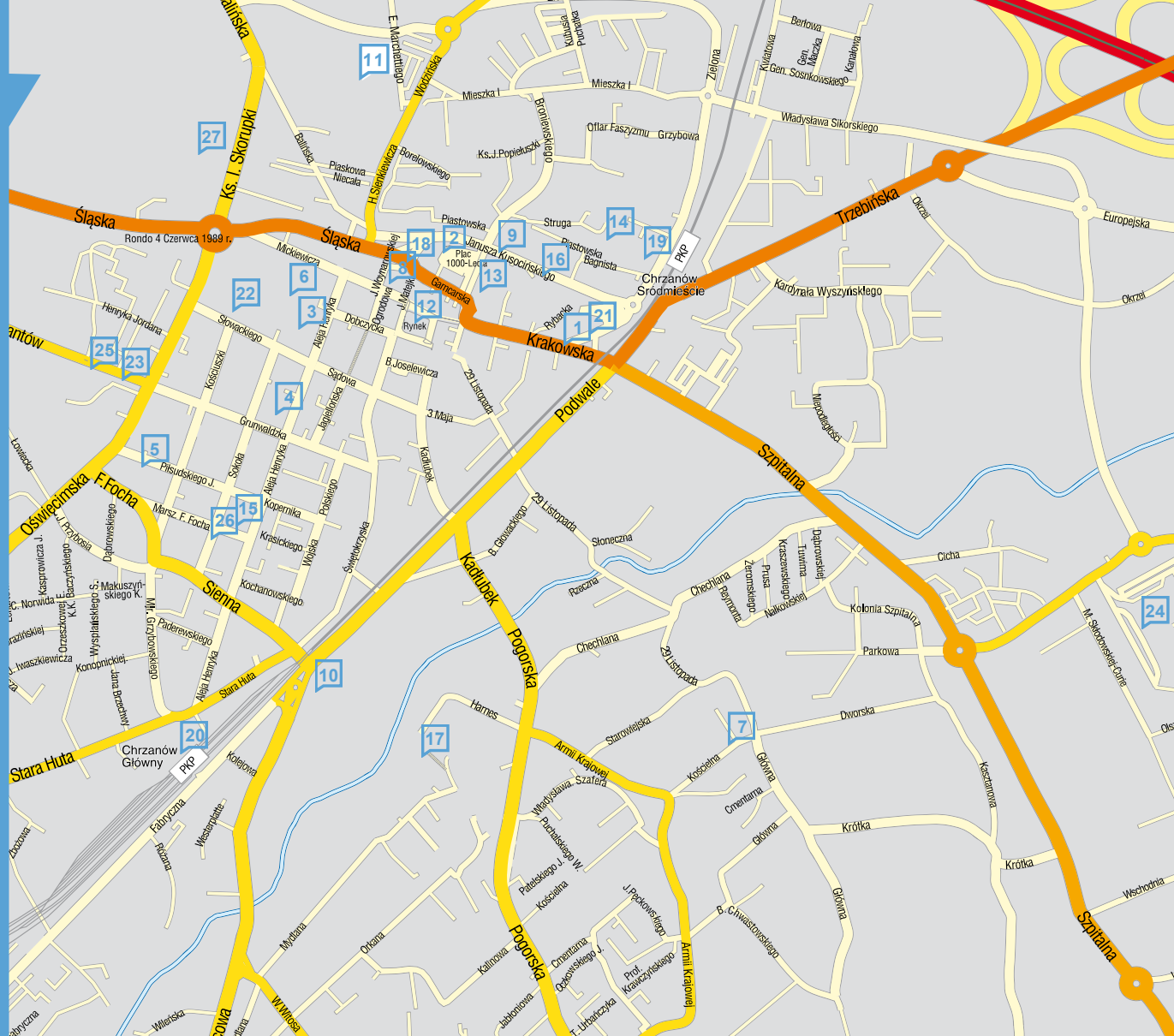
— SPORT I REKREACJA

CHRZANÓW!

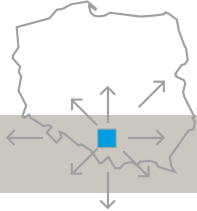

1. Dom mieszcański
2. Plac Tysiąclecia
3. Dom Urbańczyka
4. Budynek Towarzystwa Zaliczkowego
5. I LO im. Stanisława Staszica
6. Lamus dworski
7. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Kościelcu
8. Kościół pw. św. Mikołaja
9. Kościół pw. Matki Bożej Różańcowej
10. Cmentarz żydowski
11. Cmentarz parafialny
12. Rynek
13. Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
14. Miejska Biblioteka Publiczna
15. Punkt Informacji Turystycznej
16. Hala widowiskowo-sportowa
17. Kryta pływalnia „Cabańska Fala”
18. TAXI
19. PKP Chrzanów-Śródmiście
20. PKP Chrzanów-Główny
21. Dworzec ZKKM
22. Park miejski
23. Starostwo Powiatowe
24. Szpital Powiatowy w Chrzanowie
25. Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie
26. Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie sp. z o.o.
27. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Chrzanowie

ODLEGŁOŚCI DO NAJWIĘKSZYCH MIAST POLSKI

Kraków – 45 km
Katowice – 36 km
Warszawa – 314 km
Gdańsk – 546 km
Poznań – 406 km
Białystok – 506 km

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Autostrada A4 (węzeł Chrzanów I,
węzeł Chrzanów II kierunku:
Kraków oraz Katowice)

Droga krajowa nr 79
relacji Katowice – Kraków

Droga wojewódzka nr 933 –
kierunek Oświęcim

Droga wojewódzka nr 781 –
kierunek Andrychów

ODLEGŁOŚCI DO MIAST PARTNERSKICH

Ivano-Frankivsk – 514 km
Harnes – 1392 km
Nyékládháza – 394 km

OBSZAR GMINY

Obszar Gminy – 79,33 km²
Powierzchnia gminy obejmuje
miasto Chrzanów oraz 6 sołectw:
Płazę, Pogorzyce, Żrebce, Balin,
Okradziejówkę i Luszowice.
Mieszkańcy: 48 132

KOLEJ

Linia kolejowa nr 93 Trzebinia –
Zebrzydowice
Węzeł kolejowy Trzebinia - 5 km
Przystanek osobowy w centrum –
Chrzanów Śródmieście

MIĘDZYNARODOWE PORTY LOTNICZE

Kraków Airport
im. Jana Pawła II – 34 km
Katowice – Pyrzowice - 61 km

Barwna historia, zabytki, malownicze zakątki, atrakcyjne pod względem rekreacyjnym tereny leśne, przyrodnicze osobliwości, liczne wydarzenia kulturalne i sportowe to zalety Gminy Chrzanów, leżącej na pograniczu Małopolski i Śląska.

ZAPRASZAMY DO CHRZANOWA

---

www.chrzanow.pl

CHRZANÓW OD WIEKÓW

CHRZANÓW to miasto o wielowiekowej historii, założone na prawie magdeburgskim w czasach średniowiecznych. Do dnia dzisiejszego zachował się pierwotny układ przestrzenny starówki (okolice Rynku) wraz z charakterystycznym kościołem pw. św. Mikołaja Biskupa i Wyznawcy. Św. Mikołaj jest także patronem miasta.

Od XIV w. Chrzanów pozostawał w prywatnych rękach, poszczególnych właścicieli. Najpierw szlacheckiego i znanego rodu Ligęzów herbu Półkozic, następnie Dembińskich herbu Rawicz, i kolejno rodziny: Grudzińskich, Stadnickich oraz Ossolińskich. Na pocz. XIX w. właścicielem był Albert Kazimierz książę sasko-cieszyński, później arcyksiążę Karol Ludwik Habsburg, a po nim rodzina Mieroszewskich. Finalnie, po różnego rodzaju transakcjach, dobra chrzanowskie stały się wyłączną własnością rodziny Loewenfeldów z Wrocławia. Była to kupiecka rodzina, która miała w swej opiece miasto aż do wybuchu II Wojny Światowej.

CHRZANÓW NA SPACER - WARTO ZOBACZYĆ

Na początku swojego istnienia Chrzanów był ośrodkiem, gdzie znajdowała się izba celna. W kolejnych wiekach przekształcił się w miasto rzemieślniczo-kupieckie. Warto zaznaczyć, że w latach 1815-1846 wchodził w skład, jako istotna część Rzeczypospolitej Krakowskiej. Na przełomie XIX/XX w. stał się miastem przemysłowym, gdzie swoją siedzibę miała m.in. Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce „Fablok”.

Przez wieki był również miejscem wielokulturowym, łączącym tradycje chrześcijańskie i żydowskie. Historia Żydów w Chrzanowie rozpoczyna się w XVI w. od Jakuba, który prowadził w 1590 r. lombard przy dawnej ul. Kościeleckiej (dziś ul. 29-go Listopada). Żydowska gmina wyznaniowa została założona w 1745 r. i prowadziła własny sąd rabinacki; 14 lat później otrzymała zgodę na powstanie cmentarza (kierkowa), a w 1786 r. wybudowano pierwszą synagogę. Żydowska historia w Chrzanowie została brutalnie przerwana wydarzeniami II Wojny Światowej dnia 18.II.1943 r., kiedy to zlikwidowano getto chrzanowskie.

KAMIENICZKI W RYNKU

Chrzanów zachował charakterystyczny średniowieczny układ topograficzny z kwadratowym rynkiem oraz rozchodzącymi się z jego naroży ulicami (oryginalnie 8, a dziś 7). Wynika to z faktu, że miasto zostało założone na prawie magdeburskim. Na środku Rynku znajdował się ratusz, izba sądowa, więzienie oraz studnia. Plac ten był centrum życia społecznego i gospodarczego miasta, a kilka razy do roku odbywały się na nim jarmarki. Zabudowania wokół Rynku, wznoszone od czasów średniowiecznych aż do XVIII w., były głównie drewniane. Wszystkie musiały być pokryte gontem, a niektóre posiadały podpiwniczenia lub nawet podcienia. W XIX i XX w. większość kamienic znajdowała się w rękach żydowskich. Znajdowały się tutaj głównie sklepy i warsztaty rzemieślnicze (ok. 120), ale także restauracje, umiejscowione na parterze budynków. Na piętrach były mieszkania.

Rynek otacza dziś zespół kamienic, które zostały wzniesione w przeważającej większości jeszcze w XIX w., a w jego północno-zachodniej pierzei ustawiona została dzwonnica kościoła. Najciekawszą architektonicznie kamienicą jest budynek oznaczony numerem 13, który należał do zamożnego kupca i właściciela cegielni w Kościelcu - Jakuba Braunera. Jego inicjały można dostrzec w kartuszu nad drzwiami balkonowymi drugiego piętra. Kamienicę tę zaprojektował śląski architekt Józef Kutz. W kamienicy tej prowadził sklep jubilerski Chaskiel Reich, a Szymon Sternfeld sklep z wódkami i winem. W kamienicy pod nr 12 rodzina Weinerów prowadziła Biura Handlowe i Ubezpieczeniowe, a pod nr 14 Staszower palarnię kawy.

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MIKOŁAJA

Kościół pw. św. Mikołaja Biskupa i Wyznawcy jest nierozzerwalnie związany z dziejami samego miasta. Pierwsza wzmianka o parafii chrzanowskiej pochodzi z 1326 r., gdzie poza informacją o wysokości dziesięciny papieskiej w wykazach świętopietrza, odnaleźć można imiona pierwszych plebanów chrzanowskich (konplebanów): Bartłomieja, Jana (Janistawa) i Idziego. O murowanym budynku kościoła wspomina w XV w. ks. Jan Długosz w *Liber benefitorum* (1470-80).

Powstał zapewne jeszcze w czasach przedkolacyjnych, jako drewniana świątynia. Następnie w XIV/XV w. rozpoczęto jego przebudowę używając jako budulca łamanego kamienia wapiennego. Kościół składał się wówczas z wielobocznie zamkniętego prezbiterium i dwuprzęsłowej nawy. Od strony północnej przylegać mogła mała zakrystia, a niektórzy badacze przypuszczają, że od strony zachodniej mogła istnieć dzwonnica. Został wzniesiony jako świątynia orientowana, czyli z prezbiterium zwróconym na wschód. Wokół kościoła, aż do końca XVIII w. znajdował się cmentarz.

Przez wieki istnienia budynek świątyni palił się trzykrotnie w 1641 r., 1726 r. i 1748 r. Począwszy od XVII w. był mocno przebudowywany. Po pierwszym pożarze - z inicjatywy kolatora kościoła i właściciela miasta Andrzeja Samuela Dembińskiego, kasztelana bieckiego - powstała przy północnej ścianie nawy rodowa kaplica (na wzór kaplicy Zygmuntońskiej). Poświęcono ją św. Stanisławowi Biskupowi i Męczennikowi, a w ścianie zachowała się tablica nagrobna fundatora. W kolejnym XVIII w. wzniesiono kaplicę północną poświęconą Matce Boskiej. W tym samym czasie wzniesiono murowaną dzwonnice od strony zachodniej kościoła. W takiej formie świątynia przetrwała do XX w., kiedy to, w związku z powiększającą się parafią, ówczesny proboszcz ks. Jakub Kamiński postanowił rozszerzyć kościół. Przebudowa została zrealizowana w latach 1912-1914 wg projektu Stanisława Szackiego i nadała świątyni obecną formę. Z pierwotnego kościoła pozostało prezbiterium (XV w.), zakrystia (XVIII w.) oraz kaplica św. Stanisława (XVII w.).

Przez prawie siedem wieków historii, w skarbcu kościelnym zgromadzono ciekawą kolekcję rzemiosła artystycznego. Wymienić tu należy najważniejsze precjoza ze skarbcza: XV-wieczną, gotycką monstrancję z gmerkami rodów chrzanowskich; renesansowy, spiżowy świecznik z 1534 r. z pracowni Hans'a Vischer'a z Norymbergii (identyczny ze świecznikami z kaplicy Zygmuntońskiej); srebrny kielich z 1647 r. z motywem „Arma Christi”; krucyfiks z macicy perłowej i kości stoniowej z Jerozolimy; czy ornat z XVIII w. pochodzący z Francji.

Wewnątrz kościoła można podziwiać zachowanych pięć ołtarzy: główny pw. św. Mikołaja (XIX w.) z obrazem autorstwa Michała Stachowicza, malarza krakowskiego; boczne: pw. św. Antoniego (XIX w.) i pw. św. Józefa (XIX w. z elementami z XVII-XVIII w.); w kaplicy północnej pw. św. Stanisława z czarnego marmuru dębnickiego (XVII w.) oraz w kaplicy południowej pw. Matki Bożej Częstochowskiej (XX w.). Na szczególną uwagę zasługuje, wyżej już wymieniony, lichtarz z pracowni norymberskiej oraz mozaika wmurowana w kolumnę kaplicy południowej. Pochodzi ona z Włoch i została ofiarowana przez papieża Leona XIII właścicielowi Chrzanowa Henrykowi Loewenfeldowi w 1888 r.

CMENTARZ PARAFIALNY

Cmentarz parafialny został założony „poza miastem” na początku XIX w. ok. 1808 r. i jest do dnia dzisiejszego czynny. Wcześniej wiernych chowano wokół kościoła pw. św. Mikołaja, jak i w samej świątyni. Najstarsza część chrzanowskiej nekropolii (po lewej stronie od wejścia) jest niezwykle bogata w piękne przykłady sztuki sepulkralnej XIX i XX w. Odnaleźć tu można dzieła takich autorów jak np. Edward Stehlik. Najstarszym zachowanym nagrobkiem jest pomnik z 1859 r. znajdujący się w kwaterze 4.

Szczególną uwagę przykuwa klasycystyczna kaplica grobowa rodziny Loewenfeldów zaprojektowana przez Teodora Talowskiego, a ukończona w 1900 r. Wzniesiono ją na planie krzyża greckiego z kamienia Mikołajewskiego. Kolumny, na których wsparte jest belkowanie są utrzymane w porządku tokańskim. Kaplica jest przykryta wysoką kopułą, pokrytą miedzianą łuską. W mauzoleum rodzowym spoczywa pięć osób: Róża Loewenfeld, Adolf Loewenfeld, Hugo Gutsche, Bruno Loewenfeld i Henryk Loewenfeld. Jako ciekawostkę warto wspomnieć, że zarówno

Adol Loewenfeld jak i Hugo Gutsche byli wyznania protestanckiego (luteranckiego), a Róża była neofitką z judaizmu.

Niedaleko kaplicy Loewenfeldów znajduje się kwatery-cmentarz wojenny nr 444 żołnierzy z I Wojny Światowej (1914-1915), gdzie pochowano 71 żołnierzy armii austriackiej. Zachował się jedynie pomnik por. Franza Smutnego. Przy głównej alejce znajduje się również zbiorowa mogiła żołnierzy Wojska Polskiego, którzy zginęli w okolicach Chrzanowa w latach 1939-1945. Na chrzanowskim cmentarzu spoczywa por. Stefano Elia Marchetti, adiutant płk. Fransesco Nullo, który został poważnie ranny w bitwie pod Krzykawką podczas Powstania Styczniowego w 1863 r. Kilka dni później zmarł w Chrzanowie. Spacerując po tej nekropolii można odnaleźć bezcenne nagrobki m.in. burmistrzów miasta, urzędników c.k., czy księży zasłużonych dla miasta. Warto pospacerować po tym cmentarzu i samemu odkryć ten skarbiec pamięci.

CMENTARZ ŻYDOWSKI

Cmentarz żydowski, tzw. kierków powstał w II poł. XVIII w. „poza miastem”, przy dawnym odcinku ul. Świętokrzyskiej, a obecnie przy ul. Borowcowej. Na przestrzeni lat sukcesywnie był rozszerzany. Jego najstarsza część niestety nie istnieje z powodu jej likwidacji przez Niemców podczas II Wojny Światowej. Oryginalnie podchodziła aż pod nasymp kolejowy i znajdowała się na miejscu dzisiejszej stacji benzynowej i ul. Podwale. Był to tzw. „stary” cmentarz, gdyż XIX w. gmina żydowska otrzymała pozwolenie na utworzenie „nowego”, który w nieznacznie zmienionej formie zachował się do dnia dzisiejszego. Na terenie nowego, tuż przy bramie wejściowej znajdował się dom pogrzebowy.

Na cmentarzu znajduje się ok. 3 200 nagrobków oraz dwa ohele: rabina Salomona Buchnera (+1828) oraz rabina Dawida Halberstama (+1924). Najstarszy zachowany do dnia dzisiejszego nagrobek, który znajduje się po prawej stronie niedaleko bramy, pochodzi z 1802 r. i należał do Lei córki Józefa Jozł. Ostatni pochówek miał miejsce

w 1945 r., wówczas to pochowano 19-letnią Rozalię Elsner. Na terenie cmentarza znajduje się również monument nad kwaterą zamordowanych w 1939 r. Żydów, upamiętniający tychże. W wielu miejscach można odnaleźć nowe macewy, które ustawione są nad symbolicznymi miejscami pochówku osób, które zginęły podczas II Wojny Światowej lub kopiami starych i zniszczonych.

Zwiedzając kierków warto zwrócić uwagę na niesamowite bogactwo ornamentów: gołębie, lewiatany, jelenie, czaple, wiewiórki, korony tory, menory, a nawet jednorożce. Niektóre z macew zachowały jeszcze oryginalną polichromię, a teksty umieszczone na nich są w języku hebrajskim, jidysz, niemieckim, a niektóre także w polskim.

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JANA CHRZCIELA W KOŚCIELCU

Pierwotna świątynia w stylu gotyckim została wzniesiona prawdopodobnie w XV w. Ciekawymi obiektami są ołtarz główny z XIX w. oraz tablice epitafijne dawnych właścicieli Kościelca, wykonane z czarnego marmuru dębnickiego. Kościół został przebudowany w latach czterdziestych XIX w. Z dawnego wyposażenia posiada dzwon z 1484 r. z bogatą dekoracją plastyczną przedstawiającą św. Jana Chrzciciela, znak górniczy i ozdobną inskrypcję i jest starszy od dzwonu Zygmunta na Wawelu.

PAŁAC STARZEŃSKICH

W sołectwie Płaza, zachował się otoczony parkiem, klasycystyczny pałac z XVIII/XIX w. Był kilkakrotnie przebudowywany przez kolejnych właścicieli, m.in.: Wincentego hr. Szembeka w 1832 r. i Adama hr. Starzeńskiego w 1900-1901. Obecny wygląd budynkowi nadał Zygmunt Hendel. Dzięki powojennej adaptacji wnętrza na potrzeby Domu Pomocy Społecznej ocaliły się zarówno pałac jak i otoczenie parkowe.

Istnieje legenda, która głosi, że pod rozległym drzewem, znajdującym się gdzieś na środku parku dworskiego, hrabia Starzeński zakopał drogie przedmioty. Z każdym rokiem przedmioty tam zakopane są coraz droższe. Łup czeka na kogoś, kto go wykopie. Podobno skarb może odnaleźć tylko prawowity spadkobierca.

LAMUS DWORSKI Z XVI w.

ALEJA HENRYKA

Budynek ten powstał prawdopodobnie w XVI w. i w założeniu był użytkowany jako lamus dworski. Służył zatem jednocześnie jako skarbiec, spichlerz, a także „wieża ostatniej obrony”. Zbudowany za czasów kiedy właścicielami miasta była rodzina Ligęzów herbu Półkozic. Do dnia dzisiejszego można zauważyć relikty dawnego wyglądu budynku - zarysy dużych, półkoliście zamkniętych okien. Lamus został zaadaptowany przez ostatnich Loewenfeldów na swoją rezydencję. Po wojnie budynek przeznaczono na potrzeby Muzeum im. I. i M. Mazarakich, które ma tu swoją siedzibę aż do dnia dzisiejszego. Znajduje się tu ekspozycja stała dotycząca dziejów regionu.

Obok Lamusa, na wzgórku stał dwór przebudowany w XVIII w., a wyburzony przez Niemców podczas II Wojny Światowej. W obecnym Parku Miejskim, który jest pozostałością dworskiego, można zauważyć ślady pierwotnego założenia w stylu angielskim.

Została wytyczona w 1893 r. jako centralna i reprezentacyjna arteria miasta, nazwana imieniem zasłużonego właściciela Chrzanowa – Henryka Loewenfelda. Nowa ulica komunikacyjna łączyła ówczesne centrum z dworcem kolejowym. Swoim założeniem wyprzedzała koncepcję Alei Trzech Wieszczów w Krakowie. Wzdłuż niej znajdują się najbardziej reprezentacyjne i najważniejsze budynki w mieście (sąd, Urząd Miejski), na które warto zwrócić uwagę spacerując nią (np. kamienice nr 12-14, Dom Urbańczyka nr 16).

ot. arch. Urbańczyka w Chrzanowie

DOM URBAŃCZYKA

Dom własny Franciszka Urbańczyka należy do najwcześniejszych przykładów willi małopolskiej w Chrzanowie. Został wzniesiony przy Alei Henryka, w końcu XIX w. wg projektu jego właściciela, który był jednocześnie architektem powiatowym. Architekt umieścił na nim kilka historycznych detali, które nawiązują do Rundbogenstil. Parterowy budynek z asymetryczną kompozycją i wysokimi dachami, został wykończony staranną snycerką. Całemu założeniu dodaje uroku ogrodowe otoczenie. Obecnie znajduje się tu Oddział Wystaw Czasowych Muzeum „Dom Urbańczyka”.

BUDYNEK TOWARZYSTWA ZALICZKOWEGO

Spacerując po Alei Henryka szczególną uwagę zwraca budynek Towarzystwa Zaliczkowego w Chrzanowie wzniesiony w 1895 r. Samo Towarzystwo powstało w 1882 r. Parterowy budynek o detalach historyzujących jest zwieńczony attyką. Po bokach umieszczono kolumnowe portyki, które poprzedzają wejścia. Warto zaznaczyć, że gmach ten przetrwał bez istotnych zmian do dnia dzisiejszego.

GIMNAZJUM PAŃSTWOWE IM. ST. STASZICA

Gimnazjum powstało w 1911 r. staraniem Komitetu Obywatelskiego, na którego czele stał Edward hr. Mycielski. Było wówczas prywatną szkołą średnią. Zmiany nastąpiły po odzyskaniu niepodległości i w 1919 r. gimnazjum stało się szkołą państwową. Obecnie swoją siedzibę ma tu I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica. Cały kompleks składa się z kilku budynków. Najstarszym jest piętrowy, ceglany gmach powstały jako pierwszy. Został zbudowany krótko po powstaniu Gimnazjum, jako budynek półtraktowy z korytarzem od podwórza i salami lekcyjnymi od frontu. Fasadę zdobią ryzality z półkolistymi arkadami. Rychło okazało się, że budynek był zbyt mały dla ciągle rozwijającej się szkoły średniej. Dlatego dekadę później rozpoczęto rozbudowę, w wyniku której pierwotny budynek stał się skrzydłem bocznym całego założenia. Nowy, większy główny gmach projektu Mariana Weitzmanna, wzniesiony został w stylu klasycyzującego modernizmu. Pomieścił w sobie sale lekcyjne, gabinety naukowe, biblioteki, salę konferencyjną oraz zaplecze gospodarcze.

fot. Marek Jura

fot. Marek Jura

DOM MIESZCZAŃSKI
PRZY UL. KRAKOWSKIEJ

Dom mieszczański przy ul. Krakowskiej 35 jest przykładem małomiasteczkowego budownictwa murowanego XIX-wiecznego Chrzanowa. Jest to jeden z ostatnich zachowanych takich obiektów na terenie miasta.

fot. Wojciech Koszyk

PIEC KRĘGOWY
„HOFFMAN”

Na terenie byłych Zakładów Wapienniczych „Wapiennik” w Płazie znajduje się interesujący zabytek architektury przemysłowej - piec kręgowy typu „Hoffman” z 1892 r. Historia tego rodzaju pieców sięga roku 1858, gdy Fryderyk Hoffman zbudował piec pierścieniowy, którego udoskonalona przez lata konstrukcja, doprowadziła do powstania pieca kręgowego. Jego charakterystyczną cechą jest „wędrujący” cykl produkcji, związany z przemieszczaniem się ognia w piecu.

fot. Łukasz Michalik

POMNIK ZWYCIĘSTWA
I WOLNOŚCI

Ośmiometrowy orzeł w locie, umieszczony na granitowej bazie i cokole z dolomitu libiąskiego znajduje się na Placu Tysiąclecia. Pomnik projektu Mariana Konarskiego został wzniesiony w 1971 r. ku czci mieszkańców ziemi chrzanowskiej poległych w latach II wojny światowej. W cokół wmurowano urnę z ziemią ze wszystkich miejsc pamięci narodowej w ówczesnym powiecie. Płaskorzeźby na jego szerszych ścianach w stylu socrealizmu przedstawiają żołnierza, kobietę, partyzanta, rolnika i górnika.

fot. Wojciech Koszyk

PRZYDROŻNE KAPLICZKI,
KRZYŻE I FIGURY

Nieodłączną i piękną częścią krajobrazu gminy Chrzanów są przydrożne kapliczki, krzyże i figury świętych, które często pochodzą jeszcze z XIX w. lub początku XX w. To przydrożne znaki wiary i historii dawnych mieszkańców tej ziemi. Niemi świadkowie minionych wydarzeń, szczególnie element naszego dziedzictwa.

KOŚCIÓŁ PW. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO W PŁAZIE

Parafia w Płazie pierwszy raz została wymieniona w 1389 r. Kolejną wzmiankę odnaleźć można w dziele ks. Jana Długosza, który opisał ówczesną świątynię, jako budynek drewniany. Zachowany do dnia dzisiejszego, zabytkowy kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Płazie jest przykładem wiejskiego kościoła murowanego z XVI w. Jego budowę, rozpoczętą w I poł. XVI w., zakończono w 1576 r., a budowniczymi byli kolejno: pleban Antoni i pleban Tomasz Żydek z Płazy, bliski przyjaciel Macieja Kromera, wybitnego humanisty epoki renesansu. Pierwotnie kościół składał się jedynie z prostokątnie zamkniętego prezbiterium z zakrystią, nawy oraz dzwonnicy. W późniejszych wiekach wzniesiono przy nim kilka przybudówek. Świątynia jest orientowana. Co ciekawe nawa kościoła jest nietypowa, gdyż jest o wiele szersza niż dłuższa. We wnętrzu kościoła zachowały się wysokiej klasy XVI w. polichromie z przedstawieniem popiersia Chrystusa i sześciu Apostołów oraz wici roślinnej wyrastającej z obficie

zdobionej rozety. Jest to jedyny tego typu przykład malarstwa na terenie Gminy Chrzanów. Zachowała się również bogata kamieniarka w postaci renesansowego portalu do zakrystii, która posiada mocne analogie do włoskich artystów, współpracowników Bartłomieja Berecciego. Warto zwrócić uwagę na trzy zabytkowe ołtarze pochodzące z XVII-XIX w. Pod prezbiterium znajdują się krypty, w których pochowano m.in. właścicieli wsi z rodu Starzeńskich, o czym głosi tablica epitafijna wykonana z czarnego marmuru dębnickiego.

KULTURALNIE

→ POLECAMY

Chrzanów jest przestrzenią, na której odbywa się wiele niepowtarzalnych wydarzeń kulturalnych, adresowanych do szerokiego grona odbiorców. Wystawy, prelekcje, przeglądy muzyczne i folklorystyczne, spotkania autorskie, koncerty, konkursy, warsztaty, seanse filmowe i imprezy plenerowe – każdy znajdzie wśród nich coś dla siebie. Oferta kulturalna jest stale rozbudowywana.

[Warsztaty i prelekcje w MBP i Muzeum oraz przeglądy muzyczne w MOKSiR](#)

- Dni Chrzanowa
- Małopolski Przegląd Grup Kolędniczych „HERODY”
- Chrzanowska Lokomotywa Artystyczna
- Ogólnopolskie Konkursy Poetyckie „Bez granic” i „O herb grodu miasta Chrzanowa”
- Chrzanowskie Dni Fantastyki
- Chrzanowskie Spotkania Folklorystyczne Bosa nóżka
- Noc Świętojańska
- Święto Miodu
- Jarmark Mikołajski
- Dni Kultury Żydowskiej - Stetl Chrzanów

AKTYWNIE

→ POLECAMY

Przez cały rok odbywają się w gminie imprezy sportowe. Na Hali Widowiskowo – Sportowej MOKSiR odbywają się rozgrywki o randze lokalnej, krajowej i międzynarodowej.

W okresie letnim czynny jest obiekt sportowo – rekreacyjny „Basen Kąty”.

W okresie zimowym amatorzy łyżwiarstwa mogą korzystać z otwartego lodowiska. Miasto posiada także czynną cały rok Krytą Pływalnię „Cabańska Fala”.

■ Ogólnopolski Mityng Pływaków Osób Niepełnosprawnych im. Krzysztofa Brzęczka

■ Magic Sport Liga Futsalu

■ Otwarte Mistrzostwa Małopolski w akrobatyce sportowej

■ CHRZANÓW CUP

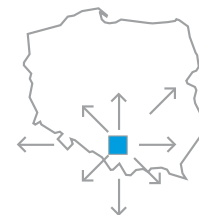
■ GRAND PRIX Chrzanowa w sprinterskim Biegu na Orientację

■ Rajd Chrzanowskich Cyklistów w ramach pikniku Biblioteka na dwóch kółkach

CIEKawe MIEJSCA W OKOLICY

Krakowski Rynek – 45 km
www.magicznykrakow.pl

Kopalnia Soli „Wieliczka” – 59 km
www.kopalnia.pl

Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny – 12 km
www.mnpe.pl

Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau – 21 km
www.auschwitz.org

Dom Rodzinny JP II – 36 km
www.domjp2.pl

Ojcowski Park Narodowy – 39 km
www.ojcowskiparknarodowy.pl

Pustynia Błędowska – 33 km
www.pustynia-bledowska.eu

BLISKO PRZYRODY —> POLECAMY

Chrzanów stwarza wiele możliwości aktywnego wypoczynku. Tereny leśne, zajmujące 1/3 część gminy, sprzyjają pieszym wędrowkom i wyprawom rowerowym. Z jednej strony miasto otaczają malownicze wzgórza kamieniołomów, z drugiej pełna rozlewisk Kotlina Chrzanowska. Podmiejskie wsie obfitują w urokliwe zakątki. Ze zboczy wzgórz Pogorzyc i Płazy rozciąga się zachwycający widok na dolinę Wisły, panoramę Beskidów i Tatr.

- **Rajd na orientację**
- **Złoty rowerowe „Wędruj z nami papieskimi szlakami” i „Ekorajd z powiatem chrzanowskim”**
- **Rodzinny rajd rowerowy „Szlakiem kącich lasów i stawów”**
- **Wycieczki rowerowe po ziemi chrzanowskiej i okolicach z PTT**

Punkt Informacji Turystycznej

al. Henryka 40, tel. 32 623 20 44
www.visitmalopolska.pl/chrzanow

Muzeum im. I. i M. Mazarakich

ul. Mickiewicza 13, tel. 32 623 51 73
www.muzeum.chrzanow.pl

Miejska Biblioteka Publiczna

ul. Broniewskiego 10C, tel. 32 763 27 40
www.mbp.chrzanow.pl

Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, Kino „Sztuka”

ul. Broniewskiego 4, tel. 32 623 30 86
www.moksir.chrzanow.pl

PRZYDATNE ADRESY

www.chrzanow.pl

Hala Widowiskowo-Sportowa

ul. Kusocińskiego 2, tel. 32 613 10 78
www.moksir.chrzanow.pl

Kryta Pływalnia „Cabańska Fala”

ul. Mydlana 20, tel. 32 623 04 40
www.basen.chrzanow.pl

Postój Taxi

łącnik między ul. Kusocińskiego a Matejki
tel. 32 623 05 30

Szpital Powiatowy

ul. Topolowa 16, tel. 32 624 77 77

Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie sp. z o.o.

ul. Sokoła 19, tel. 32 623 22 11

Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie

ul. Jordana 7, tel. 32 62 46 200

Rys historyczny – Kamil Bogusz
Opracowanie graficzne – Hoho Design
Publikacja ukazała się nakładem
Urzędu Miejskiego w Chrzanowie
Biuro Promocji i Rozwoju Gminy
al. Henryka 20, 32-500 Chrzanów
tel. 32 75 85 000